

VILNIAUS APSKRITIES ADOMO MICKEVIČIAUS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

2020 m. veiklos ataskaita

PATVIRTINTA
Vilniaus apskrities
Adomo Mickevičiaus
viešosios bibliotekos direktoriaus
2021 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ĮV-17

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

TURINYS

Turinys	2
BENDROS 2020 METŲ TENDENCIJOS IR PAGRINDINIAI ĮVYKIAI.....	3
INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ BŪKLĖ.....	5
Dokumentų skaitmeninimas.....	7
IPS formavimas.....	8
LIBIS administravimas	8
BENDRUOMENĖS APTARNAVIMAS	9
Skaitomumas ir lankomumas	9
Paslaugos ir produktai	11
Renginiai	13
Kvalifikacijos kėlimo renginiai.....	17
Skaitmeninio raštingumo ugdymas	19
Metodinė veikla.....	19
Duomenų bazių panauda	20
KOMUNIKACIJA. RYŠIAI SU VISUOMENE.....	20
Bendradarbiavimas.....	24
PROJEK TINĖ VEIKLA	25
VEIKLOS TYRIMAI	29
PERSONALAS	29
KITA VEIKLA	30
PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI	30
VEIKLOS KRYPTYS 2021 M.....	32

BENDROS 2020 METŲ TENDENCIJOS IR PAGRINDINIAI ĮVYKIAI

2020 m. LR Seimas paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30 - metį, Lietuvos Steigiamojo Seimo šimtmečio, Eugenijos Šimkūnaitės, Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos, UNESCO Pasaulio paveldo Lietuvoje, Tautodailės, Mokyklų bendruomenių metus.

Metai prasidėjo kaip ir visi kiti prieš tai buvę: visi ramiai planavome ką veiksime. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka arba VAVB) planavo švęsti 70 - metį ir organizuoti daug džiugių renginių bei priemonių. Buvo sukurta darbo grupė, kuri pateikė siūlymus, kaip paminėsime tokius reikšmingus metus.

Tačiau tolimoje Kinijoje išsižiebė nerimo šaltinis. Žmonės pradėjo sparčiai užsikrėtinėti nežinomu virusu, ir niekas nežinojo, kaip su juo elgtis: kaip su juo kovoti, kaip gintis ir apsisaugoti nuo jo. Greitai virusas pradėjo plisti visame pasaulyje ir jau sausio mėnesį jis pasirodė Europoje. Sparčiai plito Italijoje, nusinešdamas vis daugiau gyvybių. Nerimas, nežinia, pasimetimas įsivyravo visose šalyse. Pasirodė, kad žmonija nepasiruošusi tokiems iššūkiams: neturime nei medicininės įrangos, nei apsaugos priemonių, nei patirties, kaip reikia elgtis pasaulinės pandemijos metu. To mažo ir grėsmingo koronaviruso – SARS CoV 2 sukelta COVID-19 liga greitai atkeliavo ir į Lietuvą.

Pirmasis COVID-19 atvejis Lietuvoje buvo patvirtintas 2020 m. vasario 28 d. Dėl pandemijos šalyje nuo vasario 26 d. paskelbta ekstremalioji situacija, o nuo kovo 16 d. dviem savaitėms įvestas karantinas, vėliau pratęstas iki balandžio 27 d. (Biblioteka dirbo nuotoliniu būdu). Balandžio 22 d. karantinas dar pratęstas iki gegužės 11 d.

Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimai visiškai apribojo fizinį lankytojų aptarnavimą bibliotekoje, laikantis nutarimų ir įvairiuose sprendimuose numatytų saugumo reikalavimų, nuolat kito skaitytojų aptarnavimo būdai: uždarytos skaityklos, uždraustas renginių organizavimas ir edukacijos bibliotekos viduje.

LR vyriausybė skelbė įvairius karantino švelninimo etapus. Balandžio 29 dieną atnaujintas skaitytojų aptarnavimas, leista knygas skolinti į namus bekontakčiu būdu, o gražinamas – karantinuoti. Senojoje registracijoje įsteigtas laikinasis knygų išdavimo punktas. Pirmąją dieną atidarius šį punktą, sulaukta virš 1000 užsakymų, rankiniu būdu išduota virš 800 egz. knygų.

*Skaitytojų, norinčių gauti knygų,
eilė kieme*

Reikia pažymėti, kad bibliotekos kolektyvas labai susitelkė, prisitaikė prie naujų, sudėtingų darbo sąlygų, toliau teikė įprastas bei kūrė naujas nuotolines paslaugas. Kūrybinėje laboratorijoje buvo gaminamos apsauginės veido kaukės medikams, jos buvo išvežiojamos po poliklinikas ir kitas gydymo įstaigas.

Nuo gegužės 14 dienos paskelbtas dar vienas karantino švelninimo etapas, nuo gegužės 30 d. atnaujintas renginių organizavimas bibliotekos vidaus patalpose (kai renginyje dalyvauja ne daugiau nei 30 žmonių ir užtikrinamas ne mažesnis kaip 10 kv. metrų plotas, tenkantis vienam asmeniui, ir ne mažesnis nei 2 metrų atstumas tarp asmenų), pradėtas dalinis fizinis lankytojų aptarnavimas, vasarą veikė skaityklos, vyko edukacijos, renginiai viduje ir bibliotekos kieme.

Nuo spalio 28 d. vėl augant užsikrėtusių žmonių skaičiui, paskelbtas lokalus karantinas Vilniaus mieste, nustatytos specialiosios sąlygos lankytojų srautams ir renginių lankytojams. Dalis paslaugų (vaikų ir suaugusiųjų edukacijos) vėl sustabdytos, pagal galimybes organizuoti nuotolinis aptarnavimas ir mokymai.

Rudenį, lapkričio 7 d., vėl paskelbtas karantinas iki 2021 m. sausio 31 d. Uždraustas kultūros įstaigų lankymas ir fizinis lankytojų aptarnavimas, išskyrus bibliotekų fizinį skaitytojų aptarnavimą, kai užtikrinamos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytas asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi, būtinas visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis sąlygos. Skaitytojams buvo teikiamos tik iš anksto užsakytų ir rezervuotų leidinių išdavimo paslaugos laikinajame knygų išdavimo punkte (registracijoje).

Bibliotekos metai „susitraukė“, sumažėjo darbo dienų, kai buvo pilnai ar iš dalies aptarnaujami skaitytojai, vyko renginiai, mokymai. Dirbantiems sąlygos taip pat pasunkėjo: knygų karantinavimas, užsakymų skaičiaus augimas, saugių sąlygų laikymasis (kaukės, dezinfekcija, atstumo laikymasis), psichologinio klimato prastėjimas (baimė užsikrėsti virusu), nuolatinis skaitytojų aptarnavimo sąlygų kitimas turėjo neigiamos įtakos kolektyvo nariams.

INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ BŪKLĖ

Didžioji dalis Informacinių išteklių centro darbuotojų turėjo keisti darbo stilių – pereiti dirbti į nuotolį, tie, kurių darbai yra tokio pobūdžio, kad jų negalima dirbti ne darbo vietoje arba namuose, išėjo į prastovas.

Birželio mėnesį Biblioteka papildomai gavo 43340 Eur fondams komplektuoti. Ir nors tai buvo teigiamas reiškinys, tačiau leidinius Biblioteka turėjo įsigyti per nepilną kalendorinį mėnesį.

2020 m. bibliotekoje vyko auditas, kurio metu daug dėmesio buvo skirta Vilniaus žydų viešajai bibliotekai ir jos fondui. Pagal rekomendacijas 2021 m. numatyta šios bibliotekos fondo patikra su fondo dokumentų vertės vertinimu ir „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos dokumentų fondo komplektavimo gairių 2019–2023 m.“ korekcija (papildyti atrankos į Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondą kriterijais).

2020 m. Bibliotekoje įkurta nauja specialioji kolekcija. Kazachstano respublikos ambasada, švenčdama 175-ąsias žymaus poeto Abajaus Kunanbajevo, kuris pirmasis į kazachų kalbą išvertė Adomo Mickevičiaus kūrinius, gimimo metines, padovanojo unikalių knygų kolekciją apie įvairias Kazachstano gyvenimo sferas: tautos bei šalies istoriją, kultūrą ir tradicijas, gamtą ir meną, ekonomiką ir politiką.

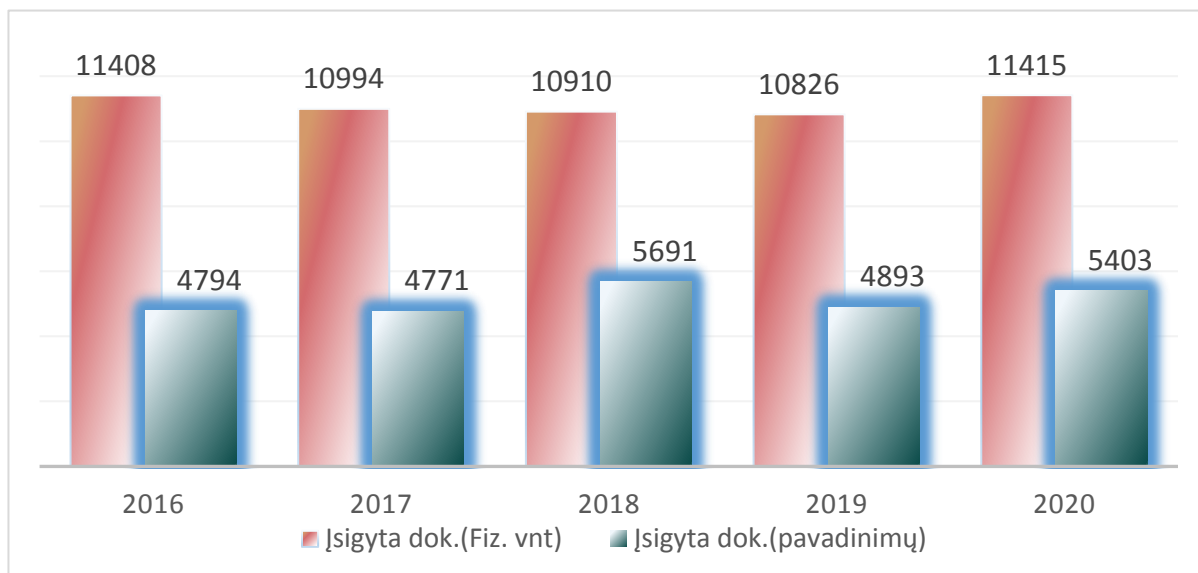

Abajaus kolekcija

Metų pabaigoje Bibliotekos fonde buvo 178919 pavadinimų 423584 fizinių vienetų dokumentų. Lyginant su 2019 m., fondas sumažėjo 1,1 proc. fiz. vnt. (2019 m. fonde buvo 428274 fiz. vnt.). Bibliotekos fondo atnaujinimo koeficientas – 2,7, o fondo apyvarta truputį

sumažėjo – 0,6. Fondo apyvarta sumažėjo dėl to, kad sumažėjo fondo išduotis (20 proc. palyginus su 2019 m.), o tai sąlygojo bibliotekos uždarymas dėl karantino.

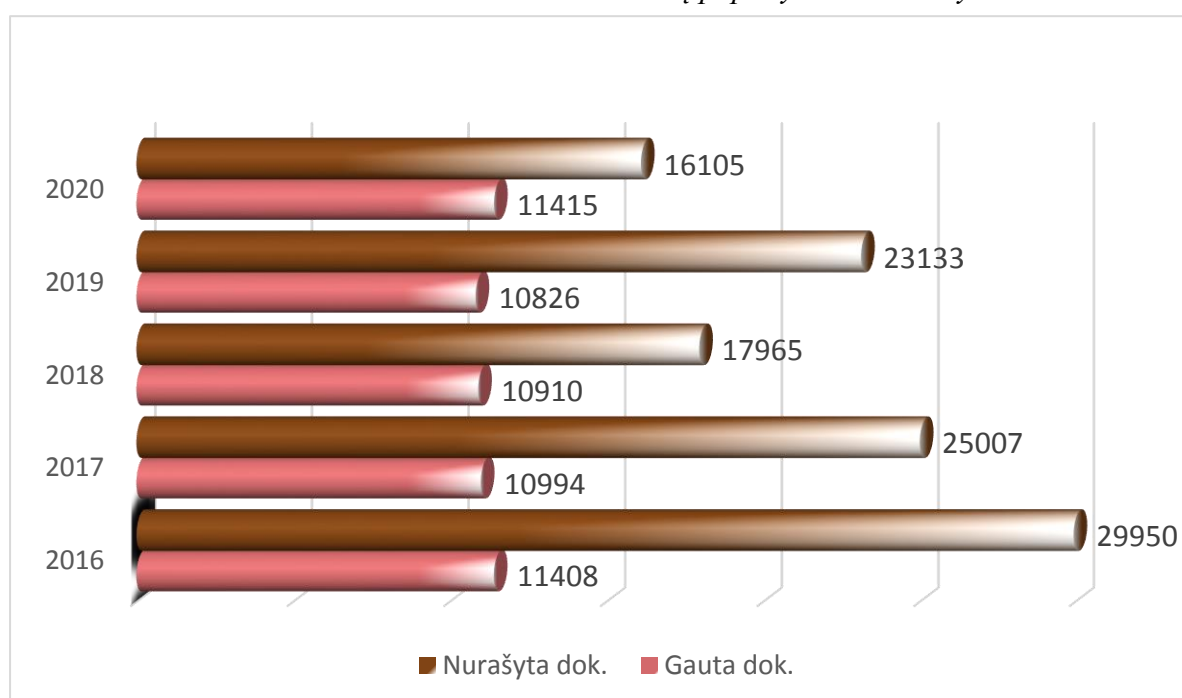
Fondų formavimas 2016-2020 m.

2020 m. įsigijome 5403 pavadinimų 11415 fizinius vienetus spaudinių. 2020 m. vidutinė dokumento pirkimo kaina buvo 15 Eur (be prenumeratos 2021 m.). Už skirtą biudžeto lėšų dalį – 128887 Eur buvo įsigyta 8368 fiz. vnt. leidinių (dokumentai ir prenumerata). Neatlygintinai (dovanos) arba paramos būdu gauta 3047 fiz. vnt. leidinių.

2020 m. Biblioteka prenumeravo 148 pavadinimų periodinių leidinių (1514 fiz.vnt.). Vartotojai galėjo naudotis 14 prenumeruojamų duomenų bazių.

Fondo dokumentų papildymas ir nurašymas 2016-2020 m.

2020 metais nurašyta 16105 fiz. vnt. 6550 pavadinimų dokumentų. Toliau buvo nurašomi susidėvėję, skaitytojų pamesti, praradę aktualumą.

Nors metai nebuvo tinkantys didelei fondo pertvarkai, nes daug darbuotojų perėjo į nuotolinį darbą ar prastovas, tačiau fondo tvarkymo, atrankos darbai vyko.

Uždaras saugyklos fondas nebepildomas, toliau palaipsniui mažinamas, nurašomi pasenę, neaktualūs dubletai.

Iš saugyklos fondo pašalinta daugiau kaip 13 tūkst. fiz. vnt. dokumentų, daugiau kaip 6000 perskirstyti į kitus fondus. Atsiradus vietos saugykloje, pradėti kaupti vienoje vietoje Retų leidinių fondo dokumentai, jie tuo pačiu metu skaidomi į 4 rinkinius: Autografų kolekciją, Išeivijos kolekciją, Vilniaus pramonės ir prekybos tarybos bibliotekos rinkinį bei Retų leidinių rinkinį.

Iškilo ir problemų, susijusių su fondų tvarkymu:

- fondo dokumentų būklės blogėjimas (senųjų dokumentų fondai – Mickevičiana, reti leidiniai bei Regioninis fondas reikalauja specialios priežiūros, saugojimo sąlygų, valymo, perrišimo, restauravimo);
- fondo dubletiškas (kai kuriuose fonduose jis dar vis didelis). Labai keičiasi populiarumas, buvusios populiaros du tris metus kai kurios knygos tampa visiškai neskaitomos.

Dokumentų skaitmeninimas

Bibliotekoje vystomos dvi skaitmeninimo kryptys:

- projekto „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“ veiklos;
- Bibliotekos Atminties kolekcijų dokumentų viršelių bei ypatingų juose esančių ženklų fiksavimas skaitmeniniu būdu, naujų leidinių pristatymas tinklalapyje ir pan.

Iškilo ta pati problema kaip ir 2019 m. – LNB neparuošusi naujiems projekto partneriams galimybės eksportuoti skaitmeninius dokumentus į epaveldas.lt portalą.

Suskaitmenintų bibliotekos dokumentų skaičius (fiz. vnt.) iš viso – 1717, suskaitmenintų objektų skaičius per metus (vnt.) – 1321, suskaitmenintų vaizdų skaičius per metus (vnt.) – 52321.

Penkios iš Vilniaus ir Alytaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų (toliau – Regiono) naudojami VAVB skaitmeninimo centro paslaugomis.

2019 m. Bibliotekos vykdytame tyrime skaitmeninimas nebuvo Regiono laikomas svarbia veiklos sritimi, todėl reikėjo pakeisti šį požiūrį. Regiono tarybos posėdyje buvo pristatytos skaitmeninimo galimybės regiono bibliotekų vadovams. Vėliau vyko paslaugų pristatymas darbuotojams, kurie tiesiogiai savo darbe gali panaudoti skaitmenintą medžiagą – kraštotyros,

bibliografijos specialistams, renginių organizatoriams. Tam buvo parengta programa „Dokumentinis regiono paveldas: bibliotekų galimybės“. Per teorinius užsiėmimus bibliotekininkai buvo supažindinami su dokumentų verte, savybėmis, kurios leidžia identifikuoti bibliotekos fonde saugomus dokumentus kaip Regiono dokumentinį paveldą (A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė). Per praktinį užsiėmimą buvo pristatyta skaitmeninimo technika ir darbas su ja bei galimybės naudotis Bibliotekos teikiamomis skaitmeninimo paslaugomis (T. Grigorčėnienė). Parengta ir patvirtinta „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos skaitmeninimo paslaugų teikimo regionui tvarka“.

Kitame etape skaitmeninome Regiono bibliotekų pateiktus dokumentus. Iš viso Skaitmeninimo kompetencijų grupei buvo pristatyta daugiau kaip 30 įvairių rūšių dokumentų: knygos, periodiniai leidiniai, nuotraukos, metraščiai, parodų dokumentai. Regiono bibliotekoms buvo teikiamos nemokamos skaitmeninimo ir su jomis susijusios paslaugos: objektų skenavimas, objektų skaitmeninių vaizdų apdorojimas, sukurtų objektų skaitmeninių vaizdų įrašymas į paslaugų gavėjų pateiktas laikmenas, skaitmeninių kopijų saugojimas VAVB duomenų talpyklose 30 kalendorinių dienų, metodinės konsultacijos Regiono bibliotekų objektų skaitmeninimo srityje dirbantiems specialistams.

Darbų pabaigoje atliktas „Skaitmeninimo paslaugų poreikio ir pasitenkinimo jomis tyrimas“.

IPS formavimas

Bibliografinių įrašų kūrimas:

- 2020 m. iš viso sukurta 8530 bibliografinių įrašų. Iš jų: parengta suvestiniam elektroniniam katalogui 8182 ir integruotoms duomenų bazėms (NBDB) 348 bibliografiniai įrašai;
- Biblioteka aprašo Vilniaus krašto savaitraštį. Metų pabaigoje LNB inicijavo pasitarimą dėl periodikos analizinių įrašų kūrimo tvarkos keitimo. Sutarta, kad nuo 2021 m. Biblioteka turės aprašinėti dar vieną savaitraštį – „Litovskij kurjer“ (rusų kalba);
- redaguotas 16161 įrašas;
- LIBIS VAVB elektroniniame kataloge esančių įrašų skaičius metų pabaigoje buvo 213967, o su korteliniais katalogais iš viso – 228598 įrašai.

LIBIS administravimas

2020 metais buvo įdiegta 1 nauja LIBIS versija, po to ji testuota, patikrinta, ar veikia visos LIBIS funkcijos.

LNB ir Asseco Lietuva pateikė apskričių bibliotekų specialistams testavimui LIBIS naują versiją. Projektuose METIS ir LIBIS numatyta modernizuoti LIBIS sistemą, perkelti LIBIS

bibliotekų teikiamas elektronines paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, taip pat sukurti dalį naujų elektroninių paslaugų bei modernizuoti esamas infrastruktūrinė prasme. Testavimas yra gana sudėtingas, nes versijos vis keičiamos ir kol kas nematyti visumos. LIBIS vaizdas keisis ir skaitytojams, ir bibliotekininkams.

Kadangi įdiegus naują sistemą reikės apmokyti darbuotojus ne tik Bibliotekoje, bet ir Regione, LNB organizavo būsimų lektorių mokymus, kuriuose paruošė po 4 darbuotojus iš apskričių viešųjų bibliotekų mokyti MOODLE sistemoje.

BENDRUOMENĖS APTARNAVIMAS

Skaitomumas ir lankomumas

Dėl nenumatytų ir aukščiau išvardintų aplinkybių fizinių apsilankymų Bibliotekoje 2020 m. sumažėjo – apsilankė 190 tūkst. 965 lankytojai. Siekiant išlaikyti saugų atstumą, vengti kontaktų, mažinti užkrato plitimą, saugoti nuo kontaktų darbuotojus ir skaitytojus metų pabaigoje Bibliotekoje pradėta testuoti visiškai nauja knygomato

Knygomatas tambūre

paslauga. Tai pirmasis tokio pobūdžio knygomatas Vilniuje. Jis pastatytas Bibliotekos tambūre, I a., paradines duris atsidarius su skaitytojo pažymėjimu leidinius iš jo galima pasiimti 24/7. Tai internetu iš anksto užsakytų ir rezervuotų leidinių išdavimas bekontaktiu būdu. Kaip veikia knygomatas – jo veikimo principas panašus į visiems žinomų paštomatų: internetu užsisakius knygą bibliotekos interneto svetainėje knygomatas.amb.lt, galima pateikti prašymą, kad ją norite pasiimti iš knygomato. Tada belieka sulaukti SMS žinutės su kodu, atėjus jį suvesti knygomate ir pasiimti leidinius. Pandemija COVID-19 išmokė nuolat ieškoti lankstesnių, patogesnių ir saugesnių būdų išduoti skaitytojams knygas į namus.

Bibliotekos vartotojai jau priprato naudotis knygų gražinimo įrenginiu, kuris veikia 24 val. per parą. Didžioji dalis paslaugų perorientuota į nuotolines – registravimas ir perregistravimas, leidinių užsakymas ir rezervavimas, informacijos suteikimas ir konsultacijos, gyventojų informacinio raštingumo mokymai, edukacijos, paskaitos, parodos ir renginiai perkelti į virtualią erdvę. Dėl to padidėjo virtualių lankytojų skaičius.

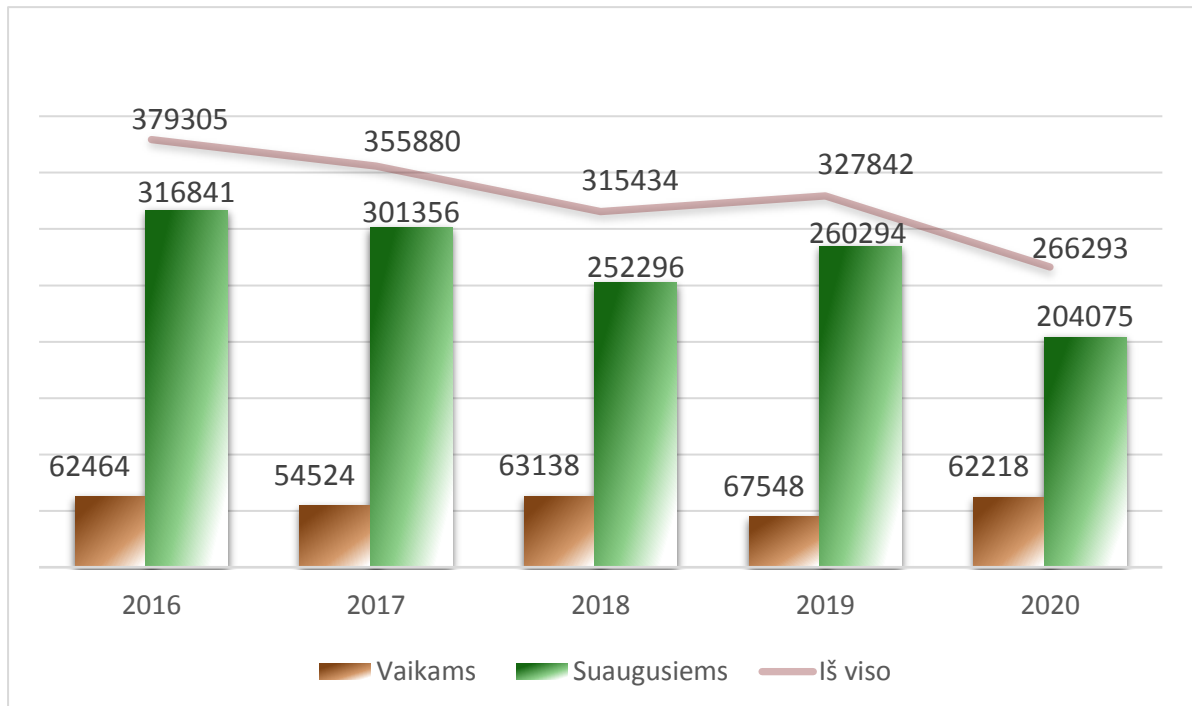
Bendras fizinių ir virtualių apsilankymų skaičius – 358 tūkst. 224 lankytojai. Planas įvykdytas 108 %.

Registruoti vartotojai 2016–2020 m.

Užregistruota 2418 naujų skaitytojų, tarp jų – 558 vaikai. Bibliotekoje buvo 11608 vartotojai, iš jų – 2148 vaikai.

Į namus visuose bibliotekos padaliniuose išduota 266 293 egz. dokumentų (vaikų bibliotekoje – 62218 egz., Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje – 1341 egz.).

Karantino metu ypač išaugo leidinių užsakymo ir rezervavimo paslauga, pvz. gruodžio mėn. per dieną vidutiniškai buvo užsakoma 450 – 600 leidinių. Esant karantinui, buvo nuspręsta neskaičiuoti delpinigių.

Paslaugos ir produktai

Biblioteka – bendruomenės susibūrimo vieta, žinių, kultūros ir vis labiau – modernių technologijų centras. Knygų išdavimas išliko svarbia funkcija, tačiau pagrindinės užduotys tapo platesnės – lavinti, informuoti visuomenę ir suteikti visiems prieinamas prasmingo laisvalaikio galimybes, užtikrinti priėjimą prie fizinių ir virtualių vietinių bei tarptautinių informacijos šaltinių ir naujų žinių. Parengtas Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos priemonių, gerinančių vartotojams teikiamų paslaugų kokybę, planas 2020 metams. Palaikydami tiesioginį ryšį su skaitytojais, nuolat stebėjome jų poreikius ir kūrėme į vartotoją orientuotas paslaugas:

- duomenų bazė „Bendruomenių kraštotyra. Bičių korys“;
- nuotolinis įrankis patalpoms rezervuoti;
- metodiniai nurodymai rengiantiems tekstus „Dainavos kraštas“;
- QR kodas – pirminė informacija apie biblioteką anglų, vokiečių, rusų ir lenkų kalbomis mobiliuose įrenginiuose;
- naujienlaiškis pedagogams ir mokyklų bibliotekininkams „Adomo ir Marilės skaitiniai“;
- skaitytojų klubas jaunimui;

- bibliografinės konsultacijos per Messenger programėlę;
- pažymėtina edukacinė veikla. Per metus įvyko 202 edukacinės priemonės įvairaus amžiaus žmonėms, edukaciniuose renginiuose dalyvavo 4006 dalyviai (35 senjorai; 57 neįgalieji; 3339 vaikai (565 virtualūs); 575 suaugę (197 virtualūs)). Naujos edukacijos (15 vnt.), kurių užsiėmimuose: mokėme lavinti vaikų su autizmo spektro sutrikimu motoriką, dėmesio koncentraciją (bendradarbiaujant su Lietuvos autizmo asociacija „Lietaus vaikai“); „Vokiškai apie Austriją“ (vokiečių k.); „Pažinkime Austriją“ (suaugusiems, studentams, moksleiviams); „Šešėlių pasakojimai“ (virtuali, pradinių klasių moksleiviams); „Čiulbantis krūmas“ (virtuali, šeimai); „Robotika ir programavimas“ (virtuali, pažengusiems); Dekupažo pradžiamokslio pamokėlė (virtuali, suaugusiems); Vokiškai kalbančių skaitytojų klubo susitikimų „Iš namų“ ciklas (virtualūs, 4 vnt.); Kūrybinės dirbtuvės „Skudučiai“ (LNB transliacijų cikle jaunesiems moksleiviams); Rašymo dirbtuvės (virtualios, 13–16 m. paaugliams); Dirbtuvė šeimai „Velykinių linkėjimų ratas“ (virtuali); Proto mūšiai – žaidimai (virtualūs); Literatūrinis „Bibliotekos iššūkis“ (9–12 kl. mokiniams); „Ar gerai pažįsti Vilnių? (paaugliams); Mokymai skraidinti mokomąsias bepilotes skraidykles RYZE TECH - DJI Tello – atvirų durų dienos Kūrybinėje laboratorijoje;
- testos anksčiau sukurtos 8 suaugusiems ir 7 vaikams sukurtos edukacijos; 9 kultūros paso paslaugos. Pateikta paraiška Kultūros paso naujai programai;
- proto mūšių ir žaidimų vaikams ir paaugliams ciklas naudojant internetinius (Kahoot) įrankius;
- informacinės - reklaminės priemonės (2), mokančios naudotis fondais ir susirasti reikiamą informaciją;
- priemonės ir naujos paslaugos autizmo spektro sutrikimą turintiems vaikams. Sensorinių gesintuvų, informacinių mokomųjų filmukų ir kitų priemonių, padedančių autizmo spektrą turintiems vaikams orientuotis bibliotekoje, visuma;
- virtualių Šeimadienių interneto svetainė. Nufilmuota ir įkelta 14 skirtingų filmukų skaitymo skatinimo, sveikos gyvensenos, ekologijos ir savęs pažinimo temomis. Juose filmavosi profesionalai – rašytojai, iliustratoriai, aktoriai, etnologai, dailės terapijos specialistai ir kt. Bibliotekos tikslas buvo sukurti lengvai pasiekiamą katalogą, kuriame tėvai su vaikais rastų įdomių veiklų idėjų ir sužinotų ką nors naujo;
- virtualus žaidimas „Pažink biblioteką“ (žaidimo būdai: 1. užsukti į pazinkbiblioteka.amb.lt telefonu, nuskenuoti kodą ir atsakyti į telefono ekrane

pateikiamus klausimus; 2. į telefoną parsisiųsti Actionbound programėlę ir žaisti žaidimą jos pagalba);

• el. laikraštis 5–7 m. vaikams „Kas yra Adomas?“;

• Biblioteka išleido ir išvertė į užsienio kalbas „Vadovą po Adomo Mickevičiaus biblioteką: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus biblioteka Sofijos ir Juozapo Tiškevičių rūmuose“, skirtą bibliotekos 70 m. jubiliejui. Knygos autorė – A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė, fotografijų autorė – T. Grigorčenkienė. Leidinys pateiktas ir elektronine versija.

Leidinys „Vadovas po Adomo Mickevičiaus biblioteką“

Renginiai

Karantinas sujaukė daugelį Bibliotekos darbuotojų planuotų renginių, kai kurie buvo parengti, bet jų niekas nepamatė.

Per metus Bibliotekoje suorganizuoti 523 renginiai, dalyvavo 14299 dalyviai (įskaitant ir Vilniaus žydų viešąją biblioteką). Tame skaičiuje – 53 virtualūs renginiai, 1484 virtualūs lankytojai.

Vyko įvairūs susitikimai su rašytojais, knygų aptarimai, koncertai, edukacijos. Karantino laikotarpiu organizavome nuotolinius renginius, LIVE transliacijas, susitikimus, paskaitas naudojantis ZOOM ir kt. platformomis.

Įvyko 58 ekskursijos, jose dalyvavo 1013 žmonių.

2020 m. renginius pradėjome prisijungdami prie devintųjų Knygų Kalėdų – gražios kasmetės akcijos, kuri vyko iki sausio 15 dienos. Įvairiais renginiais, parodomis ir priemonėmis minėjome Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos įkūrimo 70-metį. Renginių ir veiklų ciklą pradėjome kartu su Bibliotekos draugėmis: pianiste Šviese Čepļauskaite ir aktore Virginija Kochanskyte. Sausio mėnesį pradėdami Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečio minėjimo metus, bibliotekoje atidarėme išskirtinę parodą „100 moterų, kūrusių Lietuvą“.

Lietuvių kalbos dienas paminėjome rengiamuose antruosiuose Lietuvių kalbos draugijos skaitymuose „Lietuvių kalba – tautos išlikimo laidas“.

Vasario mėn. Bibliotekoje lankėsi Kazachstano Respublikos ambasadorius Viktor Temirbayev ir patarėjas Seržan Kadyrbajev. Susitikimo metu aptarta galimybė įsteigti bibliotekoje žymaus poeto Abajaus Kunanbajevio skaityklą. Šiuo metu veikia nuolatinė teminė paroda apie Abajų.

Tą patį mėnesį Lietuvoje viešėjęs Vokietijos ekonomikos ir energetikos ministras Peter Altmaier Bibliotekoje susitiko su Lietuvos jaunimu.

Akimirkos iš renginio „Žolynų užkalbėtoja“

Birželio mėn. ribojant lankytojų skaičių, leista organizuoti renginius. Bendradarbiaudami su Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondu habil. dr. E.Šimkūnaitės metams įprasinti, sukūrėme 3 produktus: virtualią parodą „Žiniuonė Eugenija Šimkūnaitė“, teminėje parodoje „Žolynų užkalbėtoja“ suteikėme skaitytojams galimybę susipažinti su E. Šimkūnaitės rašytiniu palikimu – išleistomis knygomis, rankraščiais, testamentu ir kt., o priemonių ciklą užbaigėme žiūrovų, žolininkų ir politikų dėmesio sulaukusių renginiu „Žolynų užkalbėtoja“.

Paminėtini metų bėgyje vykę virtualūs renginiai: „Grafų Tiškevičių paveldas šiandien“ (paskaitą „Tiškevičiai Vilniuje“ skaitė menotyrininkė dr. Aistė Bimbirytė-Mackevičienė, knygą „Vadovas po Adomo Mickevičiaus biblioteką“ pristatė A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė); psichologės Karolinos Gurskienės virtuali diskusija: „Kaip užauginti klysti nebijančius vaikus?“; Eduardas Budrys virtualiai perskaitė dvi paskaitas „Adomas Mickevičius ir žydų pasaulis“ bei „Ar viską žinome apie Adomą Mickevičių“; virtualus sutartinių vakaras „Sutemų sutartinės“ su Agota Zdanavičiūte - Bėkšte.

Akimirka iš Agotos pasirodymo

Pažymėtina, kad vis didesnę paklausą įgijo renginiai bibliotekos kieme, visą vasarą vyko Domino teatro pasirodymai, Kakės Makės ir Olego Šurajevio koncertai, festivalis GYPSY FEST, abiturientų išleistuvės, bendruomenės renginiai.

Domino teatras ruošiasi spektakliui

Pirmosiomis rudens dienomis tradiciškai įsitraukėme į jau penktą kartą vykusią nacionalinę priemonę – „Vasara su knyga“. Viena iš iniciatyvos dalių – „Skaitymo iššūkis“ ir šiemet jis buvo rekordinis. „Skaitymo iššūkyje“ dalyvavo daugiau kaip 20 000 žmonių, o visas penkias organizatorių sugalvotas užduotis (perskaityti 5 knygas: Šiaurės šalių autoriaus, kurios pavadinime yra skaičius, knygą apie gamtą, knygą apie draugystę ir eiliuotą knygą) įveikė 13 934 skaitytojai (2019 metų rezultatai: 16 390 dalyvių ir 10 339 įveikusiujų iššūkį). Iš viso per tris mėnesius perskaityta daugiau kaip 93 000 knygų!

Mūsų Bibliotekos skaitytojai „Skaitymo iššūkyje“ dalyvavo taip pat labai aktyviai – registruodamiesi Biblioteką nurodė 196 iššūkio dalyviai, visas penkias užduotis įveikė 82 žmonės. Iš viso perskaityta 690 knygų.

Šiemet bendroje Lietuvos statistikoje matome įdomią tendenciją – „Skaitymo iššūkyje“ dalyvavo daugiau suaugusiųjų nei vaikų.

Mūsų Regiono bibliotekų skaitytojai ir vėl šauniauši – Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka vėl pirma ne tik mūsų regione, bet ir visoje Lietuvoje. Ši biblioteka į „Skaitymo iššūkį“ pritraukė 1398 dalyvius, iš jų visas užduotis įveikė 1 158 žmonės, iš viso jie perskaitė 9547 knygas. Tai daugiausiai knygų perskaičiusi biblioteka visoje Lietuvoje.

Apdovanojimas Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriui Aivarui Vyšniauskui

Vilniaus žydų viešoji biblioteka 2020 m. organizavo renginius įvairiais formatais su įvairiais partneriais:

- skaitykloje „Vilnius skaito“ suorganizavo lentynėlę, skirtą „2020 Vilniaus Gaono ir žydų metams“;
- rengė Rūtos Vanagaitės knygos „Kaip tai įvyko“ pristatymą;

- minint Lietuvos žydų genocido dieną, Ž. Beliauskas dalyvavo renginiuose Ukmergėje (skaitė pranešimą apie žydų bibliotekas, pristatė VŽVB parengtą fondo parodą) bei Telšiuose;
- LNB Judaikos tyrimų centro organizuotame renginyje „Žodžiai iš Vilniaus geto. Avromo Sutzkeverio skaitymai“ Ž. Beliauskas su vertėju, poetu L. Katkumi Šiauliuose pristatė Avromo Sutzkeverio poezijos rinkinį „Kapo vaikas“;
- Ant pastato Gedimino pr. 24 kartu su žydų bendruomene „Vilnius – Lietuvos Jeruzalė“ atidengta memorialinė lenta, skirta rašytojui, tautosakos tyrinėtojui, politiniam aktyvistui Šloimei An-skiui.

Kvalifikacijos kėlimo renginiai

- Regiono bibliotekininkų mokymai. Apmokyti 478 bibliotekų specialistai, įvyko 27 kvalifikacijos kėlimo renginiai. 22 renginiai vyko Vilniaus Mokymo centre, kiti – 5 išvažiuojamieji (2 Vilniaus apskrityje, 3 mokymai Alytaus apskrityje).
- Biblioteka visiems. 3 auditoriniai mokymai buvo organizuoti pagal Lietuvos kultūros tarybos programos kvalifikacijos kėlimas projektą „Autizmo spektro sutrikimas ir biblioteka: misija įmanoma!“.
- Nauja programa. Pradėjo veikti nuotolinių mokymų programa – „Elektroninės paslaugos bibliotekoje“, įkelta svetainėje <http://go-andragogy.eu/>. Pagal šią programą apmokyti 191 specialistas.
- Nuotoliniai mokymai. Nuotoliniu būdu mokėsi 661 dalyviai (Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų – 366 specialistai, mokyklų bibliotekų – 80 specialistų, kitų bibliotekų – 110 specialistų, kitų kultūros ir švietimo įstaigų – 105 specialistai).
- Nuotolinės mokymų programos. Anksčiau parengtos nuotolinės programos sulaukė Regiono bibliotekų specialistų dėmesio: „Andragogika“ – 189 dalyviai; „Kompiuterinis raštingumas“ – 135 dalyviai; „Komunikacija socialiniuose tinkluose“ – 146 dalyviai.
- Mokymų vertinimas. Aukščiausias įvertinimas suteiktas temai: „Autizmo spektro sutrikimas ir biblioteka: misija įmanoma“.

Suplanuotą mokymų grafiką teko ne kartą koreguoti dėl visuotinio karantino ribojimų. Dveji mokymai pagal projektą „Skaitmeninių išteklių valdymo kompetencijų stiprinimas atminties

institucijose“ organizuoti nuotoliniu būdu (šie mokymai organizuoti kartu su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka).

Dėl projekte „Prisijungusi Lietuva“ numatytų specifinių paketų mokymų paslaugų, mokymai apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistams turėjo vykti bibliotekoje. Mokymų tikslas įveiklinti projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ metu įsigytą programavimo, inžinerinio ir kūrybinio paketų techninę ir programinę įrangą.

Projekto „Autizmo spektro sutrikimas ir biblioteka: misija įmanoma!“ (vadovė O. Maziliauskienė) metu surengti treji mokymai bibliotekininkams Ukmergėje, Šalčininkuose ir Vilniuje, siekiant didinti jų kompetencijas dirbti su autizmo spektro sutrikimą turinčiais vaikais savo bibliotekose, kaip atpažinti vaiką su autizmo spektro sutrikimu (ASS), kaip su juo bendrauti ir kaip biblioteka gali būti kaip įmanoma labiau prieinama ir draugiška jiems.

Mokymus „Vieša prieiga bibliotekose – specialiųjų paketų įrangos kūrybinis panaudojimas rengiant edukacijas moksleiviams“ Regiono bibliotekų specialistams pravedė U. Raugas. Mokymų tikslas – tobulinti viešųjų bibliotekų paslaugas 5-8 klasių moksleiviams kūrybiškai panaudojant iš projekto gautą įrangą.

Mokymus „Internetinio bendruomenių kraštotyros turinio kūrimas“ pravedė Z. Tiukšienė (skaitė pranešimą „Bendruomenių kraštotyra“) ir J. Lazauskaitė (pristatė Regiono bendruomenių kraštotyros informacijos sklaidai skirtą svetainę „Bičių korys. Bendruomenių kraštotyra“, supažindino su pagrindiniais medžiagos atrankos ir pateikimo principais, turinio valdymo sistemos reikalavimais).

Pravesti mokymai, skaityti pranešimai: „Kaip XXI amžiaus skaitmeninės technologijos keičia pasaulį? (D. Kiminaitė); „Edukacinė veikla bibliotekoje: galimybės ir iššūkiai“ (O. Maziliauskienė, V. Ivanova).

Bibliotekos darbuotojai A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė, R. Steniulienė, M. Laurinavičienė, T. Grigorčenkienė vedė mokymus įvairiomis temomis: „A autorių teisių pagrindai“, „UDK“, „Fondo dokumentų vertė“, „Bibliotekininkystės pradžiamokslis“, „Dokumentinis regiono paveldas: bibliotekų galimybės“, „Mentorystė bibliotekoje“, „Bibliotekininkystės pagrindų: fondų pradžiamokslis“.

Informacija apie mokymus Regiono bibliotekoms pateikiama elektroniniu paštu, taip pat skelbiama interneto svetainėje www.amb.lt esančiame renginių kalendoriuje. Iš viso parengti 42 informaciniai pranešimai.

Skaitmeninio raštingumo ugdymas

Vyko skaitmeninio raštingumo mokymai gyventojams pagal projektą „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“. Pandemija įtakojo gyventojų informacinio raštingumo mokymų būdus ir dalyvių skaitlingumą. 2020 m. apmokyti 244 dalyviai – plano įgyvendinimo procentinė išraiška – 38 %, įvyko 102 mokymų sesijos. Iki kovo mėn. mokymai vyko maksimaliu intensyvumu – sausį ir vasarį kiekvieną savaitę buvo mokoma po grupę vilniečių. Mokymai buvo atnaujinti tik 2020 m. rugpjūtį. Kviečiami į mokymus vilniečiai, argumentuodami nesaugumu sveikatai, nepriimdavo kvietimų atvykti mokytis į biblioteką. Nuo 2020 m. spalio pabaigos, paskelbus antrąjį COVID-19 karantiną, nedelsiant buvo pereita prie gyventojų nuotolinio mokymo. Iki metų pabaigos nuotoliniuose mokymuose dalyvavo 64 dalyviai; suorganizuotos 53 nuotolinių mokymų sesijos. Didžioji dalis mūsų registre užregistruotų mokymų pageidaujančių vilniečių neturi bazinių įgūdžių ir nesinaudoja el. paštu, todėl galimybės į nuotolinius mokymus pakviesti gausesnį skaičių vilniečių buvo ribotos.

Koordinatorės D. Kiminaitės iniciatyva vyko aktyvus bendradarbiavimas su mokyklomis ir gimnazijomis, organizuotas nuotolinis seminaras su Senvagės gimnazijos pedagogais, jų prašymu pristatytos bibliotekos teikiamos paslaugos ir galimybės.

Metodinė veikla

Biblioteka nuolat teikė metodines konsultacijas Regiono bibliotekoms įvairiomis ryšio priemonėmis, jų suteikta 305. Parengtas *Priemonių, skirtų regionų bibliotekoms, 2020 m. planas*. Planas, kurį sudarė 16 priemonių, įgyvendintas, priemonėmis pasinaudota 15 kartų per metus. Regiono bibliotekose: Trakuose, Šalčininkuose, Elektrėnuose, Ukmergėje, Švenčionyse ir kt. veikė arba buvo pristatytos 10 stendinių, teminių ir kitų parodų, per TBA išduotos 4 parodos su galimybe leidinius skolintis į namus. Plano priemonėmis pasinaudojo 9 savivaldybių viešosios bibliotekos.

Tęsti Regiono savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekininkų mokymai, įgyvendintas *Bibliotekos kvalifikacijos tobulinimo planas regiono savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekininkams*.

2020 m. įvyko 2 Regiono bibliotekų tarybos posėdžiai. Posėdžių metu buvo aptartos regioninės veiklos aktualijos, bibliotekų veiklos pandemijos sąlygomis: patirtis, galimybės, iššūkiai, ateities perspektyvos.

Baigiantis metams tradiciškai įvyko Regiono bibliotekų apdovanojimai „Riešutas“. Šiemet apdovanojimai rengti jau 5-ąjį kartą. Apdovanojimai pirmą kartą vyko nuotoliniu būdu (ZOOM platformoje) bei buvo tiesiogiai transliuojami VAVB YouTube paskyroje. Geriausio bibliotekos

vadovo apdovanojimas (Graikinis riešutas) įteiktas Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešosios bibliotekos direktorei Rasai Griškevičienei.

Geriausia regiono bibliotekininke pripažinta Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešosios bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė edukacinei ir projektinei veiklai Kristina Darulienė. Geriausia mokyklos bibliotekininke išrinkta Alytaus Putinų gimnazijos bibliotekos vedėja Marytė Žuromskienė. Geriausia bibliotekininkų komanda (Lazdyno prizas) tapo Alytaus Jurgio Kunčino viešosios bibliotekos vaikų ir jaunimo literatūros skyrius.

„Lazdyno“ apdovanojimo statulėlę pelnę bibliotekininkų komanda iš Alytaus

Duomenų bazių panauda

Bibliotekoje išaugo naudojimas prenumeruojamomis duomenų bazėmis (toliau – DB) – atsisiųstų turinio vienetų panauda išaugo 10%, t.y. 502 vnt. (2019 m. – 5019; 2020 m. – 5521). Biblioteka šia nuoroda: <https://www.amb.lt/lt/pazinkime/biblioteka-internete/duomenu-bazes/1399> kvietė naudotis prenumeruojamomis ir laisvos prieigos duomenų bazėmis. Kai kuriomis prenumeruojamomis duomenų bazėmis galima naudotis tik iš bibliotekos kompiuterių.

Kaip regioninė Biblioteka esame taip pat atsakinga už DB populiarinimą Regione ir Kultūros ministerijai teikiame bendrą DB panaudos regione skaičių. D. Kiminaitė paskirta prenumeruojamų duomenų bazių (DB) koordinatorė Regione. 2020 m. ji parengė metodines rekomendacijas Vilniaus regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų prenumeruojamų duomenų bazių administratoriams ir atliko prenumeruojamų duomenų bazių administravimo situacijos analizę Regionų savivaldybių viešosiose bibliotekose.

KOMUNIKACIJA. RYŠIAI SU VISUOMENE

2020 m. koordinuotos komunikacijos kampanijos sulaukė didelio susidomėjimo ir paskatino bibliotekos skaitytojus dažniau lankytis visose bibliotekos socialinių tinklų platformose,

dalyvauti konkursuose bei prisidėti prie naujienų sklaidos.

☛ Bibliotekos komunikacija:

2020 m. Biblioteka šventė 70-ies metų jubiliejų. Šia proga buvo inicijuotas ir Bibliotekos dailininkės K. Karvelytės sukurtas specialus 70-mečio logotipas, kuris visus metus buvo naudojamas socialiniuose tinkluose, el. laiškų parašuose ir svetainėse, šventiniuose ženkliukuose. Taip pat suorganizuota šventinė fotosesija, kurios metu Bibliotekos darbuotojai sustoję sudarė skaičiaus „70“ kontūrus.

Specialioje svetainės www.amb.lt skiltyje sukurtas naujas meniu punktas – „Bibliotekai 70“. Per 2020 m. jame patalpinta 13 naujienų. Sukurti 2 vaizdo įrašai su bibliotekos darbuotojų interviu, kuriuos socialiniuose tinkluose Facebook ir YouTube peržiūrėjo daugiau kaip 1200 žmonių.

Facebook socialiniame tinkle organizuoti 3 konkursai, skirti bibliotekos 70-mečiui, parengtos dovanos – atributika su bibliotekos simbolika (puodelis, kalendorius, šratinukas).

Puodelis su bibliotekos simbolika

Bibliotekos svetainėje per metus apsilankė 85 444 lankytojai (2019 metais lankytojų skaičius per metus buvo 68 853). Lankytojų skaičiaus didėjimas susijęs su didesniu įrašų skaičiumi Bibliotekos socialiniuose tinkluose, kuomet įrašuose pateikiamos nuorodos nukreipia į pagrindinę svetainę www.amb.lt.

Išaugo naujienų srautas Bibliotekos pagrindinėje svetainėje www.amb.lt. Skiltyje „Naujienos“ buvo publikuoti 193 įrašai.

Sukurta nauja Bibliotekos paskyra socialiniame tinkle LinkedIn.

Išplatinta 15 pranešimų spaudai (nacionalinei bei regioninei žiniasklaidai), kurie buvo publikuoti pusšimtyje žiniasklaidos priemonių, nacionaliniuose žiniasklaidos portaluose – Delfi, 15min, LRT, Lrytas, Alfa, Diena ir kt. Daugiausia dėmesio susilaukė pranešimas spaudai apie testuojamą naują paslaugą – knygomatą. Pranešimą viešino net 10 žiniasklaidos priemonių.

☛ Vidinė komunikacija. Paruošta ir išplatinta 10 naujienlaiškių, skirtų Bibliotekos darbuotojams. Daug dėmesio skirta Bibliotekos vidinei interneto svetainei (intranetui) pildyti: 2020 m. čia patalpinta 70 naujienų.

☛ Socialinių tinklų platformos. Bibliotekos „Facebook“ tinkle per 2020 m. buvo

paskelbti 597 įrašai. Aktyvi komunikacija lėmė, kad Bibliotekos sekėjų skaičius palaipsniui išaugo iki 6581.

Bibliotekos „Facebook“ paskyros apsilankymų skaičius 2020 m. – 79 416 apsilankymai (2019 metais – 65 281 apsilankymai).

2020 m. ypač daug dėmesio skirta Bibliotekos socialinio tinklo Instagram paskyrai. Bibliotekos veiklos sklaidai aktyviai naudotas Instagram įrašų skelbimas bei „Instagram Stories“ įrankiai, t.y. nuotraukų istorijos viešai prieinamos ir matomos 24 val. nuo paskelbimo. Komunikacijos Instagram rezultatas – 2020 metais pasiektas itin spartus šios paskyros sekėjų augimas – 311 nauji sekėjai.

Vilniaus žydų viešosios bibliotekos (toliau – VŽVB) veiklos socialiniuose tinkluose irgi aktyvėjo. Atnaujintas ir parengtas Facebook bei Instagram paskyrų veiklos planas. Nuspręsta kelis kartus per savaitę čia skelbti informaciją ir pristatyti VŽVB fonde esančius leidinius ir jų autorius, dalintis aktualia informacija apie veiklą.

Ženkliai pakilo Instagram paskyros sekėjų skaičius (plg. 2019 m. – 195, o 2020 m. – 402, 160%).

VŽVB interneto svetainėje 2020 m. lankėsi daugiau nei 3000 vartotojų, kurių didžioji dauguma yra iš Lietuvos, taip pat kreipiasi lankytojai iš JAV, Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Izraelio ir kt. šalių.

2020 m. VŽVB sulaukė pakankamai nemažai virtualių vizitų (2019 m. – 22645, 2020 m. – 18167).

• Igyvendintos komunikacijos kampanijos.

Skaitymo skatinimo programa – „Vasara su knyga“. Biblioteka aktyviai dalyvavo skaitymo skatinimo akcijoje „Skaitymo iššūkis“. Populiarinant šią akciją bendradarbiauta su Regiono bibliotekomis.

Akcijos „Vasara su knyga“ dalyvio kortelės dizainas

„Biblioteka visiems“. Visas apskričių bei savivaldybių viešąsias bibliotekas sujungė projektas „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“, kurį inicijavo Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka. VAVB duris papuošė išskirtinis ženklas – spalvota dėlionė „Biblioteka visiems“, simbolizuojanti, kad biblioteka tampa dar atviresnė autizmo spektro sutrikimų turintiems asmenims.

„Lietuvių kalbos dienos“. Minint Lietuvių kalbos dienas (vasario 16 – kovo 11 dienomis) Bibliotekos lankytojai buvo pakviesti rinkti gražiausią žodį, susijusį su skaitymu ir knygomis. Daugiausia lankytojų balsų sulaukė žodis – knyga. Taip pat vyko Lietuvių kalbos dienoms skirtas renginys – seminaras.

Ne mažiau virtualių lankytojų dėmesio sulaukė balandžio 23-29 dienomis vykusi Nacionalinė bibliotekų savaitė (šūkis – „Kaip pasikeitėme per 20 metų?“).

Advento knygų kalendorius. Didelio dėmesio ir palankaus vertinimo sulaukė virtualus bibliotekos Advento knygų kalendorius – jame bibliotekininkai dalijosi savo rekomendacijomis apie perskaitytas įsimintiniausias knygas. Visą gruodžio mėnesį kalendorius viešintas socialiniuose tinkluose Facebook bei Instagram ir svetainėje www.amb.lt.

Advento kalendoriaus fragmentai

Tarptautinė kampanija „Time to Move“. Biblioteka, kaip jaunimo informavimo tinklo *Eurodesk Lietuva* regioninis atstovas, prisidėjo prie kampanijos „Time to Move“, kurios metu buvo suorganizuotas nuotolinis renginys-diskusija apie tvarų mobilumą ir savanorystę – „Pokalbis apie savanorystę, kuri keičia pasaulį“.

Tarptautinės kampanijos „Time to Move“ reklama

Bendradarbiavimas

Užmegzti nauji ryšiai su Lietuvos autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetu, Vokietijos ambasada Lietuvoje, Kazachstano ambasada, „Domino“ teatru, Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondu, asociacija Lietuvos romų bendruomene, „Eurodesk“, VšĮ „Ne imti, bet duoti“, Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos mokykla, Senvagės gimnazija, Simono Daukanto gimnazija ir kt.

PROJEKTINĖ VEIKLA

2020 m. buvo toliau tęsiama fondų bei naujų partnerių paieška, teikiami ir įgyvendinami vietiniai, regioniniai, nacionaliniai ir tarptautiniai projektai. Didelis dėmesys teiktas vaikų ir jaunimo, socialinės integracijos bei bibliotekinių kvalifikacijos kėlimo projektams.

Projektinė veikla:

- pateiktos projektų paraiškos. Lietuvos kultūros tarybai pateiktos 7 projektų paraiškos. Du projektai gavo finansavimą. Vienas projektas nebuvo vertinamas dėl pasikeitusių darbo organizavimo sąlygų šalyje, paplitus COVID-19 pandemijai. Trys projektų finansavimo sprendimai bus paskelbti 2021 metais;
  - bendradarbiavimo plėtra. Parengtas ketinimas bendradarbiauti naujame Erasmus+ projekte „Learning Methodologies Online“. Projekto finansavimo sprendimas bus paskelbtas 2021 metais;
  - Kultūros paso programa. Pateikta 1 Kultūros paso paraiška, programos finansavimo sprendimas bus paskelbtas 2021 metais;
  - edukaciniai projektai. Vykdomos 9 edukacinės Kultūros paso programos;
  - nacionaliniai projektai.
- ✓ Įgyvendintas projektas-kvalifikacijos programa „Autizmo spektro sutrikimas ir biblioteka: misija įmanoma!“. Projekto metu buvo suorganizuoti 3 auditoriniai seminarai viešųjų ir mokyklų bibliotekų specialistams. Sukurta edukacija bibliotekų darbui su ASS turinčiais vaikais – „Edukacija žingsnis po žingsnio“, kuri įtraukta į Bibliotekos teikiamų paslaugų sąrašą. Bibliotekos YouTube kanale įdėtas filmukas apie edukacinių užsiėmimų organizavimą ASS turintiems vaikams. Organizuota virtuali diskusija „Ar biblioteka atvira visiems?“ (peržiūrėjo 1360 bibliotekos socialinių tinklų sekėjų). Parengta viešai prieinama metodinė medžiaga savivaldybių viešosioms bei mokyklų bibliotekoms.
  - ✓ Biblioteka aktyviai įsitraukė į nacionalinį projektą „Vasara su knyga“. Tai Lietuvos apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų organizuojama skaitymo skatinimo programa pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą „Dėl skaitymo skatinimo 2019–2024 metų programos ir skaitymo skatinimo programos 2019–2021 metų veiksmų plano patvirtinimo“. Viena iš „Vasara su knyga“ iniciatyvos dalių yra „Skaitymo iššūkis“. O. Maziliauskienė koordinavo „Skaitymo iššūkio“ veiksmus Alytaus ir Vilniaus apskričių bibliotekose.

- ✓ Įgyvendintas projektas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos gido įvairiais formatais leidyba ir pristatymas“.

Projekto metu sukurti 3 nauji produktai:

1. Programėlė-žaidimas „Pažink biblioteką“;
2. Elektroninis bibliotekos gidas – „Vadovas po Adomo Mickevičiaus biblioteką“;
3. Tekstinis bibliotekos gidas – „Vadovas po Adomo Mickevičiaus biblioteką“.

- ✓ Įgyvendintas projektas „Šeimadienių biblioteka“.

Iš viso įgyvendinant projektą buvo sukurta 14 mokomųjų filmukų ir suorganizuotos 4 virtualios diskusijos. Svetainės turinys papildytas aprašymais, rekomenduojamų knygų sąrašais. Svetainėje randamas turinys yra naujas, apima platų temų spektrą ir pritaikomas skirtingo amžiaus bei gebėjimų vaikams bei jų šeimoms.

Šeimadienių atributika

Mūsų Biblioteka buvo projekto „Pasikartojančios žaidimų istorijos“ aplinkosauginės iniciatyvos „Kita forma“ įgyvendinimo partnerė. Buvo sukurti lauko ir stalo (vidaus) žaidimai iš antrinių žaliavų – kartono dėžių, statybinių medžiagų atliekų, butelių kamštelių, akmenukų, įvairių pakuočių likučių. Bibliotekai padovanota net dvylika skirtingų žaidimų iš antrinių žaliavų.

✓ Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos projektas.

Kartu su kitomis 4 apskričių viešosiomis bibliotekomis dalyvavome projekte „Apskričių viešųjų bibliotekų specialistų kompetencijų kėlimas“.

Įvyko 2 medijų raštingumo (propagandos atpažinimo, kritiško medijų pateikiamos informacijos vertinimo, tinklalaidžių kūrimo) mokymai; 8 kultūrinių ir edukacinių renginių organizavimo (pasakojimo meno, viešojo kalbėjimo, tikslinės auditorijos pritraukimo) mokymai; 2 mokymai vyko nuotoliniu būdu.

• Tarptautiniai projektai

✓ Tęsiamas tarptautinis Erasmus+ KA2 projektas „Kultūros paveldas ateičiai: atrask, dalinkis ir mokykis“ („Cultural Heritage for the Future: Discover, Share and Learn“). Tai strateginės partnerystės ir suaugusiųjų švietimo projektas, kurį įgyvendinant kartu su partneriais dalinamasi patirtimis darbo su besimokančiais suaugusiais bei kraštotyrine veikla.

Tarptautinės konferencijos akimirkos. Projekto rezultatus pristatė projekto vadovė Ieva Pranckūnaitė

Įvyko pusiau virtualus tarptautinis partnerių susitikimas Vilniuje (dėl COVID-19 paplitimo susitikime galėjo dalyvauti tik kolegos iš Lietuvos ir Estijos, nuotoliniu būdu dalyvavo partneriai

iš Slovėnijos ir Danijos). Tarptautinė konferencija su 6 užsienio lektoriais (dėl COVID - 19 paplitimo visi užsienio lektoriai buvo prisijungę nuotoliniu būdu).

- ✓ Tęstas ir užbaigtas įgyvendinti tarptautinis Nordplus Adult projektas „My Green Identity“.

Tarptautinio projekto simbolika

Šiuo projektu kartu su partneriais iš Suomijos, Švedijos, Danijos, Latvijos, Estijos ir Lietuvos siekiama prisidėti prie klimato kaitos problemų sprendimo ir Jungtinių Tautų priimtos darnaus vystymosi rezoliucijos įgyvendinimo: „Keiskime mūsų pasaulį: Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“.

- ✓ Tęstas ir užbaigtas įgyvendinti tarptautinis Nordplus Adult projektas „Bet on non-formal education in Public Libraries!“.

Projekto tikslas – dalintis gerąja neformaliojo švietimo veiklos patirtimi viešosiose bibliotekose. Šio projekto partneriai – Latvijos Gulbenės regioninė biblioteka.

- ✓ Vilniaus žydų viešosios bibliotekos paramos ir labdaros fondas (Ž. Beliauskas) dalyvavo tarptautiniame projekte „Rumsiskės Market-Town Museum Project“ (Rumšiškių štetlo muziejus). 2020 m. vyko aktyvios virtualios diskusijos ir planų kūrimas.
- ✓ Vilniaus žydų viešoji biblioteka dalyvavo projekte „At the Source“ Izraelio nacionalinėje bibliotekoje (5 dienų programa). Projektas skirtas žydų muziejų, bibliotekų ir archyvų specialistams.

VEIKLOS TYRIMAI

2020 metais įgyvendinant Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-42 patvirtintos programos „Skaitmeninio kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015–2020 metų“ įgyvendinimo 2020 metais veiksmų planą, buvo atliktas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos teikiamų skaitmeninimo paslaugų poreikio ir pasitenkinimo jomis tyrimas“. Šio tyrimo tikslas – nustatyti esamą skaitmeninimo paslaugų poreikį ir pasitenkinimą jomis. Tyrimo uždaviniai: išsiaiškinti regiono bibliotekų nuomonę apie VAVB teikiamas skaitmeninimo paslaugas; nustatyti su skaitmeninimu susijusių kvalifikacijos kėlimo renginių tematiką.

Absoliuti dauguma regiono bibliotekų palankiai vertina teikiamų paslaugų kokybę. Itin palankiai įvertintos skaitmeninimo paslaugos, kurių kokybė susijusi su jas teikiančio personalo kompetencijomis. Pozityviai vertinamos bibliotekinių teikiamos konsultacijos bei pagalba ieškant ir naudojantis informacija.

PERSONALAS

Nemaža Bibliotekos darbuotojų dalis, būdami rizikos grupėje (dėl vyresnio amžiaus ar turimų lėtinių ligų) turėjo keisti darbo stilių – pereiti dirbti į nuotolį, tie, kurių darbai yra tokio pobūdžio, kad jų negalima dirbti ne darbo vietoje arba namuose nebuvo sąlygų, išėjo į prastovas. Dalis darbuotojų dirbo „fronto linijoje“, nes turėjo nuolat kontaktuoti su skaitytojais ir galėjo užsikrėsti pavojinga liga. Kartais jiems padėdavo kitų centrų darbuotojai. Bibliotekos darbuotojai buvo labai socialiai atsakingi: dėvėjo apsaugines priemones, dezinfekavo aplinką, laikėsi visų reikalavimų ir todėl dideliame kolektyve COVID-19 liga susirgo tik trys darbuotojai. Gal dėl nedidelio sergančiųjų skaičiaus kiti darbuotojai neskubėjo testuotis. Paskelbus galimybę atlikti greituosius testus, pageidavo 18 mūsų bibliotekos darbuotojų.

Tokiu sudėtingu laikotarpiu nedaug darbuotojų apsisprendė palikti Biblioteką. Išėjo iš darbo penki darbuotojai ir buvo priimti du.

J. Lazauskaitė baigė mokslus Šiaulių valstybinėje kolegijoje ir gavo diplomą – Informacijos paslaugų profesinio bakalauro laipsnį. Ž. Tichanavičienė baigė tęstinius Jidiš kalbos kursus. Didžioji dalis darbuotojų kėlė kvalifikaciją.

Jubiliejiniais metais buvo įvertinta Bibliotekos darbuotojų ilgametė profesionali veikla ir jie buvo apdovanoti Garbės raštais bei Padėkomis.

Labai malonu, kad Bibliotekos darbuotojų profesionalumą pastebi ir įvertina mūsų skaitytojai, mokymo kursų ir edukacijų dalyviai, kurie dažnai atsiunčia šiltų padėkos žodžių ir palinkėjimų.

KITA VEIKLA

Biblioteka dalyvavo įvairių konsorciūmų, draugijų, asociacijų veikloje:

- Lietuvos bibliotekų taryba (tarybos pirmininkė yra E. Banionytė);
- Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos (AVBA) narė (E. Banionytė yra pirmininkė);
- Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) narė (E. Banionytė yra pirmininkė);
- Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) narė (skyriaus pirmininkė A. Kazakevičiūtė-Bankauskienė 2020 m. tradiciškai organizavo skyriaus apdovanojimus „Pelėdos“).

2020 m. PELĖDOS
apdovanojimas atiteko
A. Kazakevičiūtei-
Bankauskienei

PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI

Pasaulinė viruso COVID-19 pandemija, su ja susijusi paskelbta ekstremali situacija ir karantinas sutrikdė nusistovėjusią skaitytojų aptarnavimo veiklą, išbalansavo tradicinių paslaugų teikimą ir statistiką. Reikėjo operatyviai mokytis prisitaikyti, įgyti įgūdžių daug ką perkelti į virtualią erdvę. Ši situacija sukėlė daug streso ir darbuotojams, ir skaitytojams.

Naujų technologijų kaita ir skaitytojų poreikis spartesnis nei mūsų Bibliotekos galimybės patenkinti su technologijomis susijusius jų poreikius. LIBIS sistema moraliai paseno, dažnai stringa, savitarnos ir knygų grąžinimo įrenginys 24/7 genda ir netiksliai atlieka procesus, sulaukiame skaitytojų nepasitenkinimo ir komentarų; testuota nauja paslauga knygomas yra tik iš dalies nuotolinė, užsakymų išpildymas reikalauja daug rankinio darbo ir informacijos tikslinimo. Vykdytas testavimas parodė klaidas ir programos silpnąsias grandis.

Vartotojo komunikacinis išprusimas ir pasikeitusi elgsena. Vartotojas pats nori spręsti, kokia forma, kokio turinio informacija jį turėtų pasiekti, kada ir kur tai turėtų atsiti. Naujos komunikacijos formos įvairius priminimus ir bendravimą su Bibliotekos lankytojais SMS,

išmaniųjų telefonų pirkimo bumas skatina nuolat ir operatyviai įvairioms grupėms pritaikytas Bibliotekos aplikacijas, taikomąsias programas, o bibliotekų naujienas platinti ne tik interneto svetainėse, Facebook ar Twitter socialiniuose tinkluose.

Elektroninių išteklių trūkumas. Skaitytojai pageidauja suskaitmenintų produktų (leidinių, periodikos ir kt.) ir galimybės prie jų prisijungti nuotoliniu būdu.

Gyvoji veikla (festivaliai, renginiai, edukacijos ir kt.) buvo sustabdyti, fiziniai kontaktai uždrausti, augintos tradicijos ir bendravimas iš dalies nutrūko.

Dideli darbo krūviai. Skaitytojus tiesiogiai aptarnaujantys darbuotojai skundėsi emocine įtampa, dideliais krūviais išpildant leidinių užsakymus, aptarnaujant skaitytojus. Ypač patirtas sunkus fizinis ir emocinis nuovargis knygų išdavimo ir gražinimo punktuose, reguliuojant lankytojų srautus kieme pirmojo karantino metu. Be šių rutininių, fiziškai sunkių darbų, darbuotojai turėjo dalyvauti įgyvendinant Regiono bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo planą, įgyvendinti projektus, renginius, edukacijas, kurti virtualius produktus, mokyti gyventojus ir kt.

Auditas. KM Centralizuotas vidaus audito skyrius tikrino bibliotekos veiklą nuo 2020-03-10 iki 2020-09-09. Tikslas: įvertinti, ar Bibliotekoje įdiegta vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad skirtos lėšos, valdomas nekilnojamasis turtas ir kiti resursai būtų naudojami laikantis teisės aktų reikalavimų bei patikimo finansų valdymo principo, grindžiamo ekonomiškumu, efektyvumu bei rezultatyvumu. Bendroji išvada: Apibendrinus vidaus audito metu nustatytus pastebėjimus, susijusius su nekilnojamojo turto naudojimu ir nuoma, finansinių išteklių planavimu, valdymu ir kitus analizuotus aspektus, Bibliotekos vidaus kontrolės sistema įvertinta gerai – nepaisant kai kurių neatitikimų teisės aktams nustatant ir valdant riziką, rimtų vidaus kontrolės trūkumų nenustatyta.

Daug pastangų pareikalavo sunkiai baigiamas bibliotekos rekonstrukcijos projektas, vykdomas pagal 2016-09-29 sutartį. Procesus sutrikdė neįvykęs pirmasis viešasis rangos darbų pirkimo konkursas. Neigiamą poveikį turėjo ir objekto pagrindinio kuratoriaus ir projektuotojo UAB „Lietuvos paminklai“ pertvarkymas į valstybinę biudžetinę įstaigą „Kultūros infrastruktūros centrą“. Tačiau konkursas nebaigtiems darbams atlikti įvyko, pasirašyta sutartis ir projektas pratęstas iki 2021-04-30.

Gavus papildomą finansavimą, įrengta priešgaisrinė signalizacija Bibliotekos A ir B korpusuose. Suremontuotas Bibliotekos C korpuso fasadas, pakeistos sutrūkusios stogo čerpės, atstatytas B korpuso, po užliejimo, sunykęs fasado karnizas. Buvo skirta dėmesio ir Bibliotekos jau rekonstruoto parketo grindims. Labai pažeistos vietos buvo atnaujintos, o geresnės būklės papildomai padengtos apsauginiu sluoksniu.

Buvo ieškoma ir surasta efektyvi ir nebrangi priemonė Vaikų bibliotekos fondų mobiliosioms metalinėms lentynoms pašiuurkštinti (kad knygos neslidinėtų stumiant lentynas).

Biblioteka gautas papildomas lėšas paskirstė ir kitiems svarbiems reikalams: darbuotojų skiepams nuo gripo apmokėti, trijų bibliotekos pastatų draudimui, nerekonstruotų pastatų kompiuteriniams matavimams (juos buvo būtina atlikti prieš rengiant projektus būsimai rekonstrukcijai).

Labai svarbi pastatų ir jų inžinerinių sistemų priežiūra. Pakeisti vėdinimo sistemų filtrai, pašalinti aptikti defektai, atlikta kondicionavimo sistemos profilaktika. Atlikta gesintuvų ir gaisrinių žarnų patikra, kasmetinė liftų priežiūra.

Kėlė nerimą situacija „Infotekoje“. Nutarta išsiaiškinti, ar blogiems kvapams naikinti būtų tikslinga naudoti oro ozonavimo paslaugą. Tada buvo įsigyta paslauga ir nuspręsta leisti naudotis kompiuteriu po 2 val.

Biblioteka rūpinosi apsaugos nuo COVID-19 reikiamų priemonių darbuotojams ir bibliotekos lankytojams įsigijimu.

Metų pabaigoje sužinojome, kad bibliotekos Investicijų projektas „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatų Trakų g. 10, Vilniuje, kapitalinis remontas“ buvo labai aukštai įvertintas ir jam skirtas finansavimas 2021 – 2023 m. iš VIP lėšų, todėl bus skirtos lėšos Bibliotekos pastato A, B ir C korpusų kapitaliniam remontui. Dabar turime suplanuoti, kokias patalpas norime matyti po remonto, kaip gyvensime ir dirbsime darant remontą.

Reikia paminėti, kad didžiąją 2020 m. dalį dirbome vadovaudamiesi šiais saugumo bibliotekoje reikalavimais: „Kultūros, laisvalaikio, pramogų, sporto įstaigose ribojamas paslaugų gavėjų ir kitų lankytojų srautas – užtikrinamas ne mažesnis kaip 10 kv. m paslaugos teikimo vietos patalpų plotas, tenkantis vienam paslaugos gavėjui arba kitam lankytojui, ir tarp personalo, paslaugų gavėjų ar kitų lankytojų užtikrinamas ne mažesnis kaip 2 metrų atstumas“. Bibliotekoje nuolat dezinfekavome ir vėdinome patalpas. Primindavome skaitytojams, kad yra privaloma dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones, taip pat reguliariai dezinfekuoti rankas. Labai prašėme neiti į biblioteką, jei blogai jaučiasi. Apsilankymo bibliotekoje trukmė – iki 15 minučių.

VEIKLOS KRYPTYS 2021 M.

Vadovaudamiesi „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos 2021 metų veiklos planu“ ir kitais strateginiais dokumentais planuojame:

- dalintis su Regiono bibliotekomis kolekcijų ir fondų leidiniais, rengti įvairias skaitymo skatinimą populiarinančias veiklas, edukacijas, parodas Bibliotekoje, Regiono savivaldybių viešosiose ir mokyklų bibliotekose pagal iš anksto numatytus planus;
- didinti lankomumą ir Bibliotekos paslaugų prieinamumą įvairioms socialinėms grupėms, kurti naujus elektroninius produktus ir paslaugas, skatinančias naudotis Biblioteka nuotoliniu būdu;
- vykdyti Bibliotekos išskirtinumą ir savastį pristatančias veiklas, skirtas Adomo Mickevičiaus gyvenimui ir kūrybai bei Vilniaus kraštui populiarinti;
- parengti ir vykdyti Priemonių planą mokyklų bibliotekoms;
- organizuojant ir įgyvendinant nuotolinius mokymus Regiono bibliotekininkams įtraukti platesnį lektorių ratą iš šalies;
- atnaujinti ir sukurti bendradarbiavimo platformą Regiono bibliotekoms;
- 2021 m. fondą papildyti ne mažiau kaip 11 tūkst. fiz. vnt. naujų dokumentų, iš fondo pašalinti ne mažiau kaip 13 tūkst. fiz. vnt., ne mažiau kaip 50 proc. šių leidinių dislokuoti atviruose fonduose;
- dirbti su dokumentų fondu (patikra, perskirstymas, perdavimas, atrinkimas nurašyti ir t.t.), su atvirųjų bei uždarytųjų fondų dokumentais, parengiant fondą galimam perdislokavimui;
- Atminties fondų tolesnis pertvarkymas, išskiriant rinkinius (autografuoti leidiniai, Išeivijos kolekcija ir kt.);
- patikrinti Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondą;
- pertvarkyti skaitmeninimo procesus, pasibaigus įgyvendinamam „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“ projektui;
- dalyvauti Bibliotekos ir Bibliotekos paslaugų viešinimo darbuose – parengti 8 parodas ir iliustruotą Mickevičiaus fondo katalogą;
- toliau vykdyti Lietuvos kultūros ministerijos patikėtą funkciją – dovanojamų leidinių priėmimą, saugojimą, paskirstymą ir išvežiojimą Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms (2020 m. buvo priimta, paskirstyta ir išvežiota 10 802 vnt. dovanojamų knygų);
- pasitvirtinti naują Bibliotekos struktūrą nuo 2021 m. liepos 1 d.;
- ruoštis įgyvendinti Investicijų projektą „Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatų Trakų g. 10, Vilniuje kapitalinis remontas“.

Šventinė fotosesija

Pagal VAVB centrų ataskaitų tekstus metų ataskaitą parengė

Andromeda Žandaravičienė, direktorės pavaduotoja.

Nuotraukų autorės – Donata Baniūnienė, Tatjana Grigorčenkienė.